

József élete

Lekció: Fil. 1.12-26

Textus: Gen. 46.1-47.12

2003. szept. 7.

Gazdagrét

Három találkozás

Az első találkozás

Jákób elindult Egyiptomba. Menne is, meg maradna is. De azért elindult. Valami azonban mégis Kánaánhoz köti, nem szabad a szíve. Egyiptom különben sem az a hely, ahová az ősatya könnyen menne. Egyáltalán, ki szeret költözködni? Különösen az élete vége felé, idős korban; hogyan tudná gyökereit kitépni, és vajon meg fognak-e azok még egyszer eredni az idegenben?

Ugyanakkor izgalommal és várakozással teli. Bár először nem akart hinni füleinek, amikor fiai beszámolóját hallgatta, de végül mégis felmelegedett a szíve. Hosszú évtizedekkel ezelőtt vesztette el kedvenc fiát, Józsefet. De a fiú emléke soha sem fakult meg, ahogy vígasztalanságát sem gyógyította az idő. Az elmúlt időszak különösen felkeverte a fájdalmas múltat. Az éhínség, fiai útjai Egyiptomba, az a különös és kegyetlen ember, Simeon elvesztése egy időre. Szörnyű kínokat élt át. És mindez hova vezetett? Józsefhez. József él, és Jákób számára nincs nagyobb öröm, nincs más vágy, mint újra látni őt. Nincs jobb hír, mint amit neki hoztak. Várakozó szívvel elindul Egyiptomba.

De valami még sincs rendben. Valami mélyen a szívében, lelkében idegenkedik. Egyre közelebb a határ, egyre valóságosabb a nyugtalanság. Nem tudná néven nevezni, csak érzi, hogy valami nincs rendben. Csak az idős ember idegenkedése ez? Vagy a hosszú út izgalma? Az egész nagycsalád és a jószágok összepakolásának fáradságai? Vagy valami más?

Beérsebébe érkeznek. Újabb emlékek törnek elő. Itt táborozott Ábrahám, a nagyapa. Aki hitt az Úrnak. Akiről mindenki csak úgy beszélt, mint aki különlegesen nagy hitet kapott. A családi hagyomány azonban mást is őriz. Apjának egy éjszaka itt jelent meg az Úr. Ígéretet tett neki, hogy vele lesz, megáldja és megsokasítja. És látja Jákób az oltárt is, amit apja épített, amikor segítségül hívta Istent.

Az élete sorsfordulóhoz ért. Pedig az ő korában már nem igazán vannak sorsfordulók. Most már tudja, hogy Isten elé kell állnia ezen a helyen. Állatokat hozatott, levágta őket és feláldozta az Úrnak. Jákób imádkozott - és Isten válaszolt. Amikor leszállt az éj és elaludt, egyszercsak hívást hallott: *"Jákób! Jákób! - Itt vagyok! - Én vagyok az Isten, atyádnak Istene! Ne félj lemenni Egyiptomba, mert nagy néppé teszek ott! Én megyek veled Egyiptomba, és én is foglak visszahozni. József keze fogja majd le a szemedet."* Szíved azon nyomban felszabadult. De régen hallottad az Urat! Milyen régen hallottad az ígéretet. Mostmár tudod, hogy miért volt

nehéz a lelked. Egyszer már el kellett hagynod az otthonod. Testvéred, Ézsau gyilkos haragja elől menekültél. Az pusztában, az éjszakában álmot láttál. Életedben először találkoztál az Úrral. Azt mondta neked, a hontalan üldözöttnek, aki becsapta apját, hogy ne félj, mert veled lesz. Veled megy, bárhova mész. Valamint azt is ígérte, hogy egyszer visszavisz arra a földre, amelyet nagyapádnak, apádnak és utódaidnak ígért oda. És valóban, szava igaznak bizonyult. Határtalan kegyelme és hűsége, hogy hosszú évek után visszatértél Kánaánba. Megtanultad, hogy ígéretei igazak, hogy ő kegyelmével és hatalmával véghezviszi, amit megfogadott. Visszavitt Kánaánba - hogyan hagyhatnád hát el azt a helyet? Ahol megáld, megsokasít, nagy néppé tesz. Akármennyire is szeretnéd látni Józsefet, akármennyire is úgy látod, hogy történeteket csak Isten intézhette így, szükséged van a szavára. Akármilyen régen is hallottad őt utoljára szólani, most meg kell állnod a Fenséges előtt. A színe elé kell jönnöd, mert ismered a hangját, kóstoltad már valóságát, átjárt már jelenléte. Hiába mennél, repülnél Józsefhez, az Úr nélkül nem teheted. Isten ígérete erősebb benned, mint legtermészetesebb vágyaid.

És ő újra megmutatja hűségét: *"Ne félj lemenni Egyiptomba, mert nagy néppé teszlek ott. Én megyek veled ... és én is foglak visszahozni. József keze fogja majd le a szemedet."* Az első találkozásban Isten megerősítette és megújította ígéletét.

A második találkozás

Jákób Isten által megerősítve halad tovább Egyiptom felé. Semmi sem lett könnyebb az idős ember számára, mégis minden könnyebb. Idegen világban kell letelepednie öreg korára. Olyan erőtlen már, hogy a szekérre fiainak kell feltenniük. Mégis Isten szavával minden könnyebb. Mostmár örömmel teli várakozással készülhet a fiúval való találkozásra. A terjedelmes létszámú csapatot Júda vezeti. Az a Júda, aki József elvesztésében is élen járt... Most a család újraegyesülését vezeti. A testvérek megbékéltek.

Gósen földjéhez közeledve Jákób egyszercsak megpillantja rég nem látott fiát. Díszes kocsin érkezik, hatalma és befolyása messziről látszik rajta. Apa és fia nem váltanak szót, csak egymás nyakába borulva sírnak. A veszteség könnyei ezek? Hiszen oly sok minden veszett el számukra - örökre. Vagy az öröm könnyei?

Azután Jákób megszólal: *"Most már meghalhatok, mert megláttam arcodat, hogy még élsz."* Milyen beszéd ez? Ki beszél itt halálról? Nem azt kellene mondania, hogy elveszett a fiam és megtaláltatott, hogy meghalt és feltámadt? Nem örömmünnepe kellene, hogy kövesse ezt a találkozást? Miért akarsz meghalni, Jákób?

Talán annyira beleette magát lelkébe a gyász, hogy egy pillanatnyi felsóhajtás után visszazuhan a vígasztalhatatlanságba? Nem kísértetiesen hasonlít ez a mondat most ahhoz, amit József elvesztésekor mondott: *"Gyászolva megyek el a fiamhoz a halottak hazájába"* (Gen. 37.35)? Jákób ebben a keserűségben élt hosszú évekig.

Amikor azt az üzenetet hozták fiai az első egyiptomi út után, hogy Benjámint is magukkal kell vinniük, ha még egyszer Egyiptomba mennek, Jákób csak arra tud gondolni, hogy biztosan elveszti a második szeretett fiát is, és a bánat juttatja majd a halálba. Talán végleg beleragadt ebbe a gondolkodásba? Úrrá lett rajta a depresszió? Miért kell most megint a halálról beszélni?

"Most már meghalhatok, mert megláttam arcodat, hogy még élsz." Nem az apátia, a közöny, a keserűség szava ez. Sokkal inkább a beteljesedés, a megelégedés hangja. Ennél többet nem kérhetett és nem várhatott. Hamarosan eljön az idő, többre már nem vágyik. Jákób, aki hosszú évek után találkozott Istennel, a helyén van. Isten küldte Egyiptomba és ő mondta, hogy József keze fogja le majd a szemét. Ennél nem kell több. Isten ígérete él. Vissza fogja vinni őt és utódait, akik nagy néppé lesznek Kánaánban. Van jövő. Van mire előretekinteni. És ezt a jövőt, aminek a hűséges Isten a garanciája, semmi sem veheti el. Ugyanakkor Isten nem csak a népről gondoskodik. Családja és szeretett fia mellette van. Sőt, még halála óráján is mellette lesz. Isten körbeöleli őt szeretetével, törődésével. Jákób Istenben bízik és megelégedett.

"Szorongat ez a kettő: vágyódom elköltözni és Krisztussal lenni, mert ez sokkal inkább jobb mindennél, de miattatok nagyobb szükség van arra, hogy életben maradjak." - hangzik Jákób egy kései utódának hasonló szava. Ez sem a közöny, nem az apátia, nem a beletörődöttség hangja. Az apostol is magába roskadhatna, hiszen börtönben van. Az élete forog kockán. De ő is ígéretet kapott. Attól az Úrtól, akinek szabadító erejét sokszor átélte, akinek jelenlétét és valóságát ismeri. Ezért rábízta magát arra, aki örök életet ígért neki, és így kiált fel: *"Nekem az élet Krisztus, és a meghalás nyereség!"*

Akinek nincs Istentől való, élő, önmagán túlmutató ígérete az életében, nem szabad és nem megelégedett ember. Vagy a vígasztalhatatlanságnak rabja, vagy az élet elvesztése feletti félelem köti gúzsba. A második találkozásban Jákób Istentől felszabadított emberként áll előttünk. Megvallja, hogy Isten ígéretéből él, amely túlmutat rajta.

A harmadik találkozás

Miután József és a testvérek megjelentek a birodalom ura előtt, hogy - a József által kidolgozott pontos koreográfia szerint - biztosítsák maguknak a földet, ahol letelepednek, József bevezette apját és odaállította a fáraó elé. Egymással szemben áll a két ember. Az egyik ereje teljében, mindenek uralkodójaként, a másik élete vége felé, bizonytalan, remegő lábakon. Az egyik saját országában, mint aki mindennel rendelkezik, a másik hontalanul, mint akinek mindenét fel lehetett pakolni néhány igavonó állatra. Az egyik teljes biztonságban, királyi méltóságban, a másik éppen ezek ellenkezőjében. Egyiptom királya és az ígéret atyja találkoznak.

Itt az alkalom a közbenjárásra. Ugyan már megtenné a fáraó, hogy gondját viseli a családnak. Itt a lehetőség a hálálkodásra. Milyen áldott jó ember, hogy Gósen földjét ajánlotta fel a jövevényeknek és jószágaiknak. Itt az alkalom a mindvégig való hűség kifejezésére. Amíg csak élek, számíthatsz rám. De Jákób nem könyörög, nem hálálkodik, és nem ajánlja fel szolgálatait a fáraónak. Mindezek helyett áldást mond rá. Amikor azután a fáraó életkora után érdeklődik, így szól: *"Vándorlásom éveinek a száma százharminc esztendő. Életem rövid volt, tele rossz napokkal. Nem értem el atyáim vándorlása éveinek a számát."* Az udvarias, nem túl sok jelentőséggel bíró kérdésre Jákób élete összefoglalásával válaszol. Élete nem volt sem könnyű, sem boldog. Fiatalon menekül otthonról, nagybátyja becsapja, majd meggazdagodik, de rettegve tér haza, szeretett felesége meghal, amikor legkisebb fia születik, elveszti kedvenc fiát... rossz és fájdalmas napok, semmi kétség. Majd újra áldást mond a fáraóra és eltávozik tőle.

Összetört, legyengült emberként áll Jákób a fáraó előtt. Semmije sincs - és mégis ő mond áldást. Miből mondja ezt, miből ad, miből fakad lelki ereje? Hogyan lehetséges, hogy mintha megfordult volna a helyzet: nem Jákób áll a fáraó előtt - hanem inkább a fáraó Jákób előtt?

Az Isten által megújított, a Jákób által befogadott, megvallott ígéret teszi ezt. Mert csak látszólag nincs semmije ennek az idős embernek. Csak látszólag gazdagabb, életrevalóbb a fáraó. Csak a látszat, hogy a gazdag uralkodó szebb jövővel bír, mint az ígéret atyja. Az élet, az áldás, a jövő - Isten maga - ehhez az erőteljen öregemberhez tartozik, aki küzdelmes és keserves életet élt, tele hibákkal, bűnökkel, csalásokkal, hamisságokkal. Mégis övé lett a hűséges és kegyelme Isten áldása, és ő az, akinek ezt az áldást tovább kell adni. És valóban, Egyiptom csak József által vészeli át az éhínséget. Az áldás megfogható módon vált valóra. A harmadik találkozás az ígéret megcselekvése.

Isten ígéreteket adó, azokat megtartó és - ha kell - felelevenítő Istenként mutatkozott be. Úgy, mint aki ma is él, és akinek szava egy életen át irányítja, formálja és meggazdagítja az életet. Sőt, túlmutat életünkön. Nemcsak azáltal, hogy szava formálta nagyszüleinket, szüleinket, és általunk formálja gyermekeink és unokáink életét is. Hanem azáltal is, hogy ígéretét még a halál sem semmisítheti meg. Hiszen a megígért gyermek eljött, a kereszten meghalt, majd a harmadik napon feltámadt. Azért, hogy mindannyian elmondhassuk egykor: Nekem az élet Krisztus - a meghalás nyereség! Ámen.